

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De vitando ære alieno

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

existunt enim quando regnum libidinem ingenerat nullis subiectam iudiciis, aut cum paucorum potentia contemptum aliorum fastumque secum trahit, vel populi dominatione ordo magistratusque abolerentur, aut aequalitatem iuris immodica licentia consequitur. omnia isthaec rationi sunt adversa. Ergo quemadmodum vir musicae peritus quovis instrumento oblato uti artificiose, idque tractare affabre novit, ut pro sua conditione vocem concinnam reddat: nihilominus tamen Platonis consilio parens, ommissis peccidibus, sambucis, psalteriis, barbitis, triquetris, aliis instrumentis quae varias edunt voces, lyram & citharam iis praefert. sic civilis vir probe administrabit oligarchiam Laconicam. qualis a Lycurgo instituta fuit, & quales dignitate & potentia viros placide ad societatem gerendae reipublice invitans: probe etiam se accommodabit democraticae, tanquam variis nervis & sonis instructo instrumento, aliquando remittens, interdum intendens tempestiveque; fræna laxans, & rursus contrahens, ubi multitudini resistendi locus datur. Quod si ei detur optio formam reipublicae tanquam musicum instrumentum suo arbitratu capeffendi, nullam profecto delegerit aliam quam Monarchiam, Platonis fidem secutus. Ea enim sola potest perfectum istum & orthium siue rectum virtutis tonum & contentionem sustinere, & utilitatem neque necessitatis, neque gratiae causa inflectere. Reliquae id habent, quae fere is qui imperat, sub imperio & potestate est, & qui gerit eas, ipse geritur ferturque, quod non habet vim solidam & stabilem qualis est in monarchia. sed saepe cogitur Aeschylæum illud exclamare, quo usus est Demetrius Poliorcetes amisso imperio:

Tu me creasti, tu fers exitium mihi.

Α ὅταν βασιλεία μὴ ἴσῳ ἐπέκη ἀντιθέτων ὀλιγαρχία δὲ, ὑπερθεωριώμεν, ὁ αὐτὰρ δὲ δημοκρατία δὲ, ἀναρχία ἰσοτήτος, ἀμεταίτην πᾶσαι δὲ ὁ ἀνόητον. ὡς περὶ οὗτο ὁ δὲ μόνικος καὶ μουσικός ἀνὴρ πᾶντὶ μὲν ὄργανῳ χεῖρεται ὑπερθεωρῶν τεχνικῶς ἀρμόσάμενος, καὶ λόγῳ κερυῶν ἐκαστον, ὡς πέφυκεν ἐμμελές ἔσπεχεῖν ἢ δὴ μὲν τοὶ συμβούλων Γλάτωνι χροσάμενος, πηκτίδας, σαμβύκας, καὶ ψαλτήρια πολυφθόγια καὶ βάρβιπυς καὶ τείβωνα ὑπερθεωρῶντας, τὴν λύραν καὶ τὴν κιθάραν ὑπερθεωρῶντας τὸν αὐτὸν ἔσπον ὁ πολιτικός ἀνὴρ δὲ μὴ ὀλιγαρχίαν Λακωνικὴν καὶ Βουκέρυγον μεταχρεῖται, στωαρμόσάμενος αὐτῶ τοὶ ἰσοκρατεῖς καὶ ὁμοίμοις ἀνδρας, ἡσυχῆ ὑπερθεωρῶντος, ὁ δὲ πολυφθόγῳ καὶ πολυχόρδῳ στωοῖσεται δημοκρατία, τὰ μὲν αἰεὶς, τὰ δὲ ὀπιτείνων τῆς πολιτείας, χαλασας τε ἐν χαρῶν καὶ καρτερὰς αὐτῆς ἐμψύς, ἀνιδύναμ καὶ ἀπυχεῖν ὀπιτείνωντος· εἰ δὲ ἀρεστὸς αὐτῶ δόξειν, κατὰ τὸ ὄργανον, τὴν πολιτείαν, ὅσα αἰ ἀλλῶ ἐλθοῖτο, πλὴν τὴν μοναρχίαν, Γλάτωνι πειθόμενος, τὴν μόνῳ διωαμύμῳ τὸν ἐπιτελῆ καὶ ἄρτιον ἐκείνον ὡς δὴ θῶς τῆς ἀρετῆς τόνον ἀναχρεῖται, καὶ μὴτε ὑπερθεωρῶν ἀναγκῆν μὴτε ὑπερθεωρῶν ἀρμόσῃ τῆ συμθέσποντος. αἰ μὲν γὰρ ἄλλαι πολιτεῖαι ἔσπον πᾶν κερυόμεναι κερυόμεναι, καὶ φερόμεναι φερόσῃ τὸν πολιτικὸν ὅσα ἐχούσῃ τὴν ἰσῶν βέβαιον ὅτι τούτου παρῶν ἐχέδ ὁ ἰσῶν, ἀπὸ πολλὰς ἀναγκῆς ἐκείνον δὲ Αἰχύλῳ ἀναφωσῆν ὡς ὑπερθεωρῶν τὴν τύχῳ ἐχέδῳ Δημήτριος ὁ πολιορκητῆς ἀποδοχῶν τὴν ἡγεμονίαν, Σύτοι με φουσῶς, σὺ με κατὰ τὴν δοκεῖς.

PLUTARCHI DE VITANDO ARE ALIENO, COMMENTARIOLUS.

PLATO in legibus vicinos alienae aequae participes fieri non sinit, nisi ubi domi solo usque ad terram ceramitidem (ita argillam vocat) exhausto, aquae id sterile deprehenderint. argilla enim cum sit pingui ac densa natura, humorem acceptum continet, neque dimittit extra se, eos autem vult alienorum in partem venire, qui propria parare nequeunt, lege inopiae opitulante. Nonne evidens est eam legem ad rem pecuniariam pertinere, ne ab aliis mutuum sumant, alienosque fontes adeant, non ante domi suis copiis examinatis, & quasi guttatim collegerint quod usus & necessitati eorum suppeditet? Nunc luxu, mollicie, & prodigalitate adducti, non vivunt suis, sed magno fenore ab aliis accipiunt nulla necessitate compulsi. magnumque est huius rei argumentum, quod egeno pecuniam nemo credit, sed iis qui sibi copiam aliquam parare volunt, testemque & sponso-rem habent esse se quibus tuto mutuum committatur. cum debuerit cui res est mutuum nihil sumere. Quid mentarium aut negotiatorem demeritis?

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ Τῆ ΜΗ ΔΕΙΝ ΔΑΙΕΙΣΘΑΙ.

ΠΛΑΤΩΝ ἐν τοῖς νόμοις ὅσα εἶα μεταλαμβάνει ὑδάτος ἀλλοτεῖς τοὶ γείτονας, ἀν μὴ παρῶν αὐτοῖς ὀρῶντες ἀχρὶ τὴν κεραμίτιδος καλαυμένης γῆς, ἀχρον δὲ ῥωσινάματος ὁ χαρίων ἢ ὁ κεραμίτιδος φύσιν ἐχούσῃ λιπώδῃ καὶ πυκνῇ, φέγει ὑπερθεωρῶντα ὁ ὑγεῖν, καὶ ἐδίησι, δεῖ δὲ μεταλαμβάνειν τῆ ἀλλοτεῖου τοὶ ἴδιον κτήσασθαι μὴ διωαμύμοις ἀπὸ τῆ γὰρ βοηθεῖν τὸν νόμον, ἀρε δὲ δέχεται ὑπερθεωρῶν τῆ νόμον, ὡς μὴ δὲ ἀμείζωνται παρῶν ἑτέρων, μὴ δὲ ἐπὶ ἀλλοτεῖας πηγὰς βαδίζωσι, μὴ ὑπερθεωρῶν οἱ καὶ τὰς αὐτῶν ἀφορμὰς ἐξέχουσας, καὶ στωαχρόντες, ὡς περὶ ἐκ λ βᾶδων, ὁ χροσῖμον καὶ ἀναγκῆν αὐτοῖς. νυνὶ δὲ ὑπερθεωρῶν ὑφῆς καὶ μαλακίας ἢ πολυτελείας, ἐχρῶν τοὶ ἑαυτῶν, ἐχόντες, ἀλλὰ λαμβάνουσι ὅτι πολλῶν παρῶν ἑτέρων, μὴ δεόμενοι. τικμήσιον δὲ μέγα τοῖς γὰρ ἀπὸ τῆς οὐ δαειζοῖσιν, ἀλλὰ βεβρωμένοις ἀπὸ τῆς πᾶν ἑαυτοῖς κτᾶσθαι, καὶ μὴ τῶν δίδωσι καὶ βεβαιωτικῶν ἀξίων ὅτι ἐχέει πτεύσασθαι, δεόν ἐχόντα μὴ δαειζοῖσθαι. τὴν γὰρ πᾶν τὸν τραπεζιτικῶν, ἢ ὑπερθεωρῶν τῆς

ἀπὸ τῆς ἰδίας δαμάσσειας ἀπέχης. ἐκπώματα ἔχεις, παρ-
 ψίδας ἀργυρέας, λεκανίδας, ὑπόθου ταῦτα τῆς χρείας. ἢ
 ἢ βραπέζαν ἢ καλὴν Αὐλίδας ἢ Τενεδος ἀντικρομμῆς τοῖς κε-
 ραμοῖς, καθαρωτέρας ἢ τῆς ἀργυροῦ. οὐκ ὄζει τόκου βα-
 ρύ καὶ διεγερές, ὡσπερ ἰοὺ καὶ ἡμέραν ἐπιρρῦπαίνοντες τὴν
 πολυτέλειαν. οὐδὲ αἰαμμήου τῆς καλανδῶν καὶ τῆς νου-
 μηνίας, ἡ ἰερωτάτην ἡμερῶν οὖσαν, ἀποφράδα ποιοῦσιν
 οἱ δανεισταὶ καὶ σύγιον. τοῖς μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς πάλαι ἡμετέρας
 ἐνέγχετο τὰ αὐτῆς, οὐδὲ αἰὶ εἰς τοῦ σῶσειεν ὁ κτήσιος. ἀγύ-
 νονται τιμὴν λαμβάνοντες, οὐκ ἀγύρονται τὰ κτήσιος ἰδίων
 διδόντες. καίτοι ὅγε Περικλῆς ἐκείνος τὸν τῆς θεᾶς κόσμον
 ἀγύροντα τὰ λαμβάνοντα πτωχάκιον χροσίου ἀπέφθου, ὡς αἰα-
 ρετὸν ἐποίησεν, ὅπως (ἔφη) χροσάμμοι ὡς τὸν πόλεμον,
 αὐτῆς ἀποδῶν μὴ ἐλάττω. οὐκ οὐ καὶ ἡμεῖς ὡσπερ ἐν
 πολιορκίᾳ, τῆς χρείας, μὴ ὡς ἀδελφόμεθα φερούμεθα δα-
 νειστῶν πολέμου, μηδὲ ὄραν τὰ αὐτῆς ὅτι δουλεία διδόμε-
 να. ἀλλὰ τῆς βραπέζης ὡς ἐλεόντες τὰ μὴ χροσάμμοι, τῆς
 κτήσιος, τῆς ὀχημάτων, τῆς διαίτης, ἐλδοτέρας δὲ φυλάτ-
 τω μὲν ἑαυτοῖς, ὡς ἀποδῶντες αὐτῆς, ἐὰν δὲ τυχερῶς αἰ-
 μὲν οὖν Ρωμαίων γυναικὲς εἰς ἀπαρχὴν τὰ Πυθίᾳ Ἀ-
 πόλλωνι τὸν κόσμον ἐπέδωκαν, ὅταν ὁ χρυσοῦς κρατῆρ εἰς
 Δελφοὺς ἐπέμψῃ. αἱ δὲ Καρχηδονίων γυναικὲς ἐκεί-
 ραντο τὰς κεφαλὰς, καὶ ταῖς θρῖξιν ἐπτεῖναι τὰς μη-
 χράς καὶ τὰ ὄργανα παρέχον ὑπὸ τῆς πατείδος. ἡμεῖς
 δὲ τὴν αὐτάρκειαν ἀγυρόμενοι καταδουλοῦμεν ἑαυτοῖς
 ὑποθήκας καὶ συμβολαίους, δεόν εἰς αὐτὰ τὰ χροσάμμοι
 συσαλένας καὶ συσπειροτένας, ἐκ τῆς ἀχρηστῶν καὶ
 ὡς τῶν κατακρήντων ἢ ὡς τῶν ἀφέντων, ἐλδοτέρας αὐτῆς
 ἰερόν ἰδρύσασθαι, καὶ τέκνοις καὶ γυναιξίν. ἢ μὲν γὰρ Ἀρ-
 τεμῖς ἢ ἐν Ἐφέσῳ τοῖς χροσάμμοις, ὅταν καταφύγωσιν εἰς τὸ
 ἰερόν αὐτῆς, ἀσυλίαν παρέχον καὶ ἀδείαν ἀπὸ τῆς δανείων.
 ὃ ἢ τῆς ἀστελείας, καὶ ἀσυλῶν καὶ ἀδατων, πρῶτα γὰρ τοῖς
 σάφροσιν αἰαπέπιαται, πολλῆς γοῆς ἀρυχωρίαν πα-
 ρέχον ἰλασθῆναι καὶ ὀπίπμων. ὡς γὰρ Πυθίᾳ τοῖς Ἀθῆναι-
 οῖς τὰ Μηδικὰ τεῖχος ἔξυλον διδόναι τὸν θεὸν ἔφη, κάκει-
 νοὶ τὴν χροσάν καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς οἰ-
 κίας ἀφέντες, εἰς τὰς ναῦς κατέφυγον ὑπὸ τῆς ἐλδοτε-
 ρείας, οὕτως ἡμῖν ὁ θεὸς δίδωσι ἔξυλῶν τε ἀπέζαν, καὶ κερα-
 μεῖα λεκανίω, καὶ τρεῖς ἰμάτιον, ἐὰν ἐλδοτέροι ἢ τὴν θε-
 λαῶν μηδὲ σίγα ἰπποσώας τε μέλιν, μηδὲ ὀχήματα
 ζᾶ καὶ κερασφόρα καὶ κατάργυρα, ἀ τὸ κτήσιος καὶ λα-
 μβάνοισι καὶ ὡς ἀτρέχισιν, ἀλλ' ὅνα πνὶ τῶ τυχόντι
 καὶ καβάλλῃ χροσάμμος, φεύγε πολέμου καὶ τυραννῶν
 δανειστῶν, ἢ πῦρ αἰπιῶν καὶ ὑδρῶν, (ὡς ὁ Μῆδης) ἀλλὰ τῆς
 ἐλδοτέρας ἀπὸ μῶνον, καὶ ὡς γὰρ ἀφέντων τὴν ἐπι-
 μίαι καὶ μὴ δίδως, ἐροχλοῦντα καὶ ἔχεις, μὴ λαμβάνοι-
 τα. καὶ πωλῆς, ἐπιδωκίοντα καὶ μὴ πωλῆς, αἰατῶντα
 τα καὶ δικαίης, ἐπιτυχεῖντα καὶ ἐμώσης, ἐπιτυχεῖντα
 καὶ βαδίτης ὅτι θυρας, ἀποκλείοντα καὶ οἰκίαι μῆρας,
 ἐπιτυχεῖντα καὶ τυροκομῶντα. πῶ γὰρ ὡς Σόλων Ἀ-
 θῆναιοῖς ἀπαλλάξας τὸ ἐπὶ τοῖς σάμασιν ὀφείδειν; δου-
 λῶσοισι γὰρ ἀπασὶ τοῖς ἀφανταῖς, μᾶλλον ἢ ἀλδοῖς. (πῶ γὰρ
 ἡ δὲ δφόν;) ἀλλὰ δουλοῖς ὑβρισταῖς καὶ βαρβάροις καὶ ἀ-
 γείοις, ὡσπερ οἱ Ἰλλάτων φησὶ καὶ ἀδου δὲ ἀπύροισι καὶ ἀ-
 γείας καὶ δημοκρίοις ἐφραῖναι πῆς ἠσθηκῶσι. καὶ γὰρ ἔστι τὴν ἀδου ἀσεβῶν χροσάν ἀποδεδίξαντες τοῖς ἀθλοῖς χροσάμμοις,
 γυπῶν

A quin tu à tua mensa petis mutuum? pocula habes
 & paropsides & pelues argentea: hæc vsibus tuis ad-
 hibe. mensam Aulis aut Tenedus vicissim orna-
 bunt figlinis, purioribus quam sint argentea ista. non
 enim exhalant grauem istum ac molestum fenoris
 odorem tanquam æruginis quotidie contaminan-
 tis luxum, neq; Kalendarum & nouilunii admon-
 ebunt: quam sacratissimam diem feneratores atram
 & abominandam faciunt. Equidem eos, qui potius
 quam vendant, pignori sua opponunt, ne Iupiter
 quidem à possidendo Ctesius dictus seruare possit.
 pudet precium suarum rerum accipere, vsuras per-
 foluere non pudet? At enim Pericles mundum
 Mineruæ, appendentem auri excocti talenta XL, ita
 composuit vt detrahi posset: hac de causa, vt aiebat,
 vt si eo auro Athenienses aliquando ad bellum vte-
 rentur, æquale postmodo restituerent. Ergo & nos
 tanquam in obsidione vsibus nostris inferuientes,
 non patiamur nobis ab hoste feneratori præfidium
 imponi, neq; sustineamus res nostras mancipio du-
 ci: sed à mensa auferendo quorum vsus necessarius
 non est, à sponda, a vehiculis, de victus ratione de-
 trahendo, libertatem nostram tueamur: ociosa ista
 reparaturi vbi res secundæ affluerint. Sane Ro-
 manæ mulieres mundum suum Apollini Pythio
 dederunt primitiarum loco: ex quo aureus crater
 confectus Delphos venit. Carthaginenses autem
 mulieres capita totonderunt pro patria, vt crini-
 bus earum machinæ & instrumenta intenderen-
 tur. Nos, dum contentos esse nostris rebus pudet,
 dandis pignoribus contractibusq; subeundis in ser-
 uitutem nosmet damus, vbi par erat contractis ad
 vtilia cupiditatibus, inutilia nos & ociosa concide-
 re aut diuerdere, itaq; nobis ac familiæ fanum li-
 bertatis exstruere. Diana quæ Ephesi colitur, de-
 bitores qui ad ipsius templum confugiunt, tutos à
 creditoribus & intactos præstat. At si ugalitatis a-
 sylum ubiq; patet temperantibus, cum multo ocio
 amplitudinem parans hilarem atq; honorificam.
 Sicut enim bello Medico Pythia Atheniensibus li-
 gneum murum diuinitus dari cum dixisset, illi re-
 gione, vrbe, opibus, & domibus relictis, liberta-
 tis seruandæ causa se in naues contulerunt: ita no-
 bis concedit deus ligneam mensam, peluim figli-
 nam, & vestem asperam, si liberi viuere volumus.
 Non tu cornipedes expecta, --- non bigas
 cornutas atque argento ornatas, quæ celeribus fe-
 noribus anteuertuntur: sed quouis asino aut cabal-
 lo vtens, fuge hostem & tyrannum feneratorum.
 qui non terram & aquam Xerxis more poscit, sed
 libertatem invadit tuam, & dignitatem tuam pro-
 stituit: si nihil des, obturbat: si habes, non acci-
 pit: si quid vendis, precium diminuit: si nihil ven-
 dis, vt vendas cogit: si iudicia exerces, compellat:
 si iuras, imperat: si ad fores eius venis, excludit: si
 domi inclusus es, ostium seruat atque pulsat.
 Nam quid profuit Atheniensibus Solon, lege lata
 ne corpora debitorum obligarentur? Quasi verò
 non seruiant feneratoribus, qui debent iis? Immo
 ne ipsis quidem seruiunt: quid enim mali esset? sed
 seruis eorum contumeliosis, barbaris, sæuis, eo-
 rumque similibus, quos apud inferos Plato ait i-
 gnitos pœnarum exactores sceleratis adfistere.
 Hi sunt qui miseris debitoribus de foro lo-
 cum flagitiosorum pœnis destinatum redegerunt,

vultu
 aliis
 quic
 nus A
 & vin
 priuo
 comp
 cum
 pro
 radi
 les: qu
 profere
 Lepor
 re, & a
 num ill
 quam c
 polcum
 cant ip
 Est p
 in fene
 Fen
 Et ride
 sit exis
 ex eo q
 Et cum
 tamen l
 sibi hon
 rum die
 nim mi
 circum
 cum in
 et alien
 bito. M
 accipit
 lent plu
 cii caus
 sed inf
 tur frue
 pernicio
 Non em
 lunt: ne
 habitant
 aut veste
 lum ven
 instar m
 arripit,
 tem hu
 nihil a
 tiones r
 bonoru
 mo ex
 creuerit
 bellum
 Nam
 hoc spec
 not e sum
 pitudin
 quam sit
 Habes: n
 digeas. N
 soluendo.
 Cato cuida
 xit: cur se
 ti, malicie
 cerem paup

vulturum instar eos edentes & laniantes, &

Alius inserto tundentes viscera rostro:

aliis tanquam Tantalus adstant, vetantq; eorum quicquam gustare quæ colligunt. Sicut autē Darius Athenas misit Datin & Artaphernem, catenas & vincula manibus gestantes ad vincendum captiuos: ita hi syngrapharum & tabularum tanquā compedum plena vasa Græciæ importantes, circum vrbes ambulant easq; transeunt, non, vt Triptolemus, mitem frugem ferentes: sed debitorum radices laboriosas & fecundas atque inextricabiles: quæ circumquaque succrescentes & germina proferentes, premunt atque suffocant ciuitates. Lepores ferunt simul eodemq; tempore & parere, & alere, & alios concipere fetus. At verberonum istorum & barbarorum debita, pariunt antè quàm concipiant. Nam simul atque dederunt, repossunt, ac ponendo tollunt, & in fœnore collocant ipsum fenus. Fertur apud Messenios,

Est Pylus ante Pylum, Pylus atque alius tamen exstat. in feneratorum autem rectè sic torseris:

Fenus precedit fenus, superest quoque fenus.

Et rident proinde isti phisicos, qui ex eo quod nō sit existere quicquam posse negāt. nam apud ipsos ex eo quod neq; est neque subsistit, nascitur fenus. Et cum publicanū esse pro dedecore ducāt, quod tamen leges permittūt, ipsi contra leges feneratorum sibi homines vectigales faciunt: aut potius, vt verum dicam, inter feneratorum defraudātes. qui enim minus accipit q̄ in tabulas accepti retulit, is circumscribitur. Enimvero Perseæ secundum locum inter peccata adsignant mendacio, primūm eri alieno. Nam pleriq; mendacium comitatur debito. Magis autem mentiuntur qui dant quàm qui accipiunt. mala enim fraude in suis aduersariis solent plus scribere quàm dederint. Cuius mendacii causam habent non necessitatem, nō inopiam, sed insatiabilem auaritiam, cuius finis ipsis nō datur fruendus, neq; quicquam vtilitatis eis adfert, perniciæ interim stat eorum quos illi premunt. Non enim agros eorum, quibus eos eximunt, colunt: neque debitoribus eiectis domos eorum inhabitant: neque mensas spoliatorum apponunt, aut vestes vsurpant. Sed statim vno pessundato, alium venantur atque inescant. Serpit enim ignis instar malum cum perniciæ & exitio eorum quos arripit, vnum post alium consumens. Ignem autem hunc qui exuscitauit atque aluit fenerator, nihil amplius habet, quàm vt interdum suas rationes relegens notet quàm multos ad auctorem bonorum faciendam adegerit, quàm multos domo exegerit, vnde ac vbi volutatum argentum creuerit. Neque hoc me dicere putetis, quasi qui bellum feneratoribus indixerim:

Nam nemo illorum de nostris bobus equisque

Auertit pradam.--

hoc specto, vt iis qui faciles sunt ad pecuniam fenore sumendam, demonstrē, quantum ea res turpitudinis habeat, quantum illiberalitatis: denique quàm sit extremæ cum dementiæ tum mollicici. Habes: noli te ære alieno obstringere, cum nō indigeas. Non habes: ne sumito mutuū. non es enim soluendo. Verum hæc singulatim perpendamus. Cato cuidam seni malè se gerenti, Heus homo, dixit: cur senectuti multis alioqui malis laboranti, maliciæ dedecus superimponis? Et tu, dicere pauperi, noli paupertati, multis alioquin

A γυπτῶν δίκην ἔδωκεν καὶ ὑποκείρουσιν αὐτοῖς, δέρεθ' ἐπὶ σὺν δυνάμει. τοῖς δὲ ὡς περὶ Ταντάλου ἐφ' ἑστέρας εἰργασίαι γὰρ ὀσάδα τῶν ἰδίων, συγῶνας καὶ συκρομίζοντας. ὡς δὲ Δαρῆος ὅτι τὰς Ἀθῆνας ἐπέμψεν Δάτην καὶ Ἀρταφέρνην, ἐν ταῖς χερσὶν ἀλύσει ἔχοντας καὶ δεσμά τε τῶν ἀχμαλώτων, ὡς περὶ πηδῶν ὅτι τὴν Ἑλλάδα κρομίζοντας ἀγείματα, τὰς πόλεις ὅτι πορβύοντα καὶ διελαύουσι, ἀπείροντες οὐχ ἡμερῶν καρπὸν, ὡς ὁ Τριπτόλεμος, ἀλλ' ὀφλημάτων ῥίζας πολυπόνοισι καὶ πολυτόκοισι καὶ δυσχεραῖσι.
B πλοῖσι πέντες, αἱ κύκλω νεμόμεθα καὶ ἀεὶ βλαστάνουσαι, καὶ μύθοισι καὶ ἀγροῖσι τὰς πόλεις. τοῖς μὲν γὰρ λαγῶσι λέγουσι πέντε ἅμα καὶ βέβαιον ἔπερα καὶ ὅτι κλύσκεσθαι πάλιν. τὰ δὲ τῶν μασιγῶν τούτων καὶ βαρβάρων χρεῖα, ὡρὶν ἢ συλλαβεῖν πέντε. διδόντες γὰρ διθύς ἀπαιτοῦσι, καὶ πέντες ἀγροῖσι, καὶ δανείζουσιν ὁ λαμβανούσιν ὑπὸ τοῦ δανείσασθαι. λέγεται μὲν ὡς Μεσσηνίους, ἔστι Πύλος περὶ Πύλοιο, Πύλος γὰρ μὲν ὅστι καὶ ἄλλος. λέγεται δὲ περὶ τοῖς δανείσασθαι, ἔστι τόκος περὶ τόκοιο, τόκος γὰρ μὲν ὅστι καὶ ἄλλος. εἶπα τῶν φρικῶν δήπου καὶ ἀγαλῶσι, λέγοντων, μηδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἡμεῖσθα. ὡς τούτοις γὰρ ἐκ τοῦ μηδὲ τ' ὄντος μηδὲ ὑφ' ἑστέρας ἡμεῖσθα τόκος. καὶ ὁ τελαωνεῖν ὀνειδος ἡγεῖται, ὅδ' νόμου διδόντος, αὐτοῖς ὡς ἀνόμοιοι δανείζουσι τελαωνοῦντες. μάλλον δὲ εἰ δεῖ τάλητες εἶπεῖν, ἐν ταῖς δανείσειν χρεωκοποῦντες. ὁ γὰρ οὐ γράφει λαμβανῶν ἔλαπρον χρεωκοπεῖται. καί ποτε Πέρσης γε ὁ ψάδεσθαι, δούτερον ἡγεῖται τῶν ἀμύθηματων, ὡρῶν δὲ, ὁ ὀφείλειν. ὅτι καὶ ὁ ψάδεσθαι ἐστὶν ἡμεῖσθα τοῖς ὀφείλοισι συμβαίνει πολλάκις. ψάδονται δὲ μάλλον οἱ δανείζοντες, καὶ ῥαδιουργοῦσιν ἐν ταῖς ἐαυτῶν ἐπιμερίαι, γράφοιτες ὅτι τὰ δέινι τοσοῦτον διδασθαι, ἔλαπρον διδόντες. καὶ ὁ ψάδος ἀπῆται ἔχει πλεονεξίας, ὅδ' ἀνάγκη, οὐδὲ ἀπορίαν, ἀλλ' ἀπλησίαν, ἥς ἀναπόλαυσόν ὅστιν αὐτοῖς ὁ τέλος καὶ ἀσφελές, ὀλέθριον δὲ τοῖς ἀδικουμένοις. οὔτε γὰρ ἀγροῖσι οὐδ' ἀπαιροῦνται τῶν χρεωσῶν γεωργούσιν, οὔτε οἰκίας αὐτῶν ἐκβάλλουσι ἐκείνοις οἰκοῦσιν, οὔτε ῥαπέζας ὡρῶν πέντε, οὔτε ἐσθῆτας ἐκείνων. ἀλλὰ ὡρῶν πέντε ἀπολάω, καὶ δούτερος κωμηγεῖται ὑπὸ ἐκείνου δελεάζομενος. νέμεται γὰρ ὡς πῦρ ὁ ἀγροῖσι ἀυξομένην ὀλέθρον καὶ φθορῶν τῶν ἐκπεσόντων, ἄλλον δὲ ἄλλου καὶ ἀναλίσκον. ὁ δὲ τοῦτο ῥιπίζων καὶ τρέφων ὅτι πολλοὺς δανείσθαι, ὅσδ' ἔχει πλέον ἢ ἀπὸ χρέονος λαβῶν ἀναγνώσθαι πόσοις πέπρακε καὶ πόσοις ἐκβέβηκε, καὶ πόθεν που κυλιθόμενον καὶ σαρβόμενον ἀφ' ἐβέβηκε ὁ ἄγροισιν. καὶ ταῦτα μὴ με οἶεσθε λέγειν πόλεμον ἔξενέμοχότα περὶ τοῖς δανείσασθαι. οὐ γὰρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, ὅσδ' μὲν ἵπποις, ἀλλ' ἐνδεκνόμενοι τοῖς ὡρῶν χρεῶσι δανείζομενοι ὅστω ἔχει ὁ ὡρῶν ἀγροῖσι καὶ ἀνελεθεῖν, καὶ ὅτι ὁ δανείσασθαι τῆς ἐσθῆτας ἀφροσύνης καὶ μαλακίας ὅστιν. ἔχθαι μὴ δανείσθαι οὐ γὰρ ἀπορίαι. ὅδ' ἔχθαι μὴ δανείσθαι οὐ γὰρ ἐκπίσθαι. κατ' ἰδίαν δὲ οὕτως ἐκάτερα σκοπεῖται. ὁ Κάταιν περὶ πέντε ἀπαιτούμενον, ὡς ἀπαιτοῦντε τί τὰ γήρα (ἐφ' ἡ) πολλὰ κακὰ ἔργα, τὴν ἐκ τῆς πονηρίας ἀγροῖσι ὡρῶν χρεῶν: ἐκείνῳ καὶ σὺ τῆς πείρας πολλῶν κακῶν ὡρῶν χρεῶν.

vide hie
Appianum
libro de vita

μη επισημειωσει τας εν τω δανειζεσθαι και οφειλην αμνη-
 χουσιας, μηδε αφαιρησθαι της πεινίας, ω μονω τω πλουτου Διφρα-
 φερει, τω αμεινιαν. επει δ της παρομιλιας εσα γελοιον
 ου δυναμα τω αιγα φερειν, επιτε μοι τον βοω.
 πεινιαι φερειν μη δυναμους, δανειζω επιτησ σεαυτω,
 φορτιον και πλουτωπι δυσοισον. πως ουν Διφραφω; τοδ το
 ερωτας, εχων χειρας, εχων ποδας, εχων φωνην, αι δεσποσ αν,
 ο δ φιλην βσι φιλησθαι, ε δ χαιριζεσθαι ε δ δυχαριειν;
 γραμματτα διδασκων, ε παιδαγωγων, και θυρωραν, πλεων,
 ποδαπλεων; οδεν βσι τουτων αιχρον, οδεν διεσχερεσθον τω
 αιχροσσι σποδος. ο Ρυτιλιος εκεινος εν Ρωμη τω Μου-
 σωνιω παρελθων, Μουσωνιε (ειπεν) ο Ζδς ο σωτηρ, ον συ
 μιμη και ζηλοισ, ε δανειζεσθαι. και ο Μουσωνιος μει Διφρας
 ειπεν, ουδε δδνειζη. ο γδ Ρυτιλιος δανειζων αυτος, ωει-
 διζεν εκεινω δανειζομενω, ως Στωικη τις αυτη τυφομανια.
 τι γαρ σε δει τον Δια τον σωτηρα κινειν, αυτον εν πομπη-
 σα τοις φαινομενοις ειν; ου δανειζονται χελιδνες, ε δανει-
 ζονται μυρμηκες, οισ η φύσις ου χειρας, ου λογον, ου τεχνω
 δεδωκεν. αι δεσποσ δε παραιοσια σινεσεως, Διφρα δ δμη-
 χουσι, ιπ πρις ποδα βεφοισι, κωιας, φρδικας, λαγωοις, κθ-
 λουοις; ηδω γε σεαυτω κατεργωσας, απιανωτερος αν κθ-
 λουοι, και αφωοτερος φρδικας, και κωιος αγημεστερος, ως τε
 απ ανδεσπου μηδενος ωφελεισθαι, παρειπων, ψυχαγω-
 γων, φυλατηων, ποσμαχομενος; ουχ ορας ως πολλα μω
 γη παρεχ, πολλα ε θαλαπτα; και μω Μικυλον εισιδον
 (φησιν ο Κρατης) τω ερειων ζινοντα, γυναικα τε συζαι-
 νεσαι, τον λιμιν φδροντα εν αιηθνησσι. Κλεανθω
 δε ο βασιλες Αντηριος ηρωτα, Διφρα χρονον γεσασμενος εν
 τωσ Αδωιας, Αλεις επι Κλεανθες; Αλω (φησιν) ο βασι-
 λεδ. ο ποια ενεκα τω ζην. μινος ε σποσηναι μηδε φιλοσο-
 φιας. οσσην ε φρονημα τω ανδρος, σπο τω μωλου ε της μα-
 κρας πεπλουση χειρ και αλωση γραφην παρει θεων και σε-
 λωης και ασρων και ηλιου. ημιν δε δουλικα δοκει τωτα
 εργα. τω γαρ ωινα ελωθεσσι ωμω δανεισμενοι, κωλα-
 κθωμεν οικεσεσας ανδεσποισ και δορυφορομεν και δει-
 πνιζομεν, και δωρα και φοροισ εν πομπησιν, ου Διφρα τω
 πεινιαν, (οδεν βσι δανειζη πεινιη) δλλα Διφρα τω πολυ-
 τελειαν. ει γδ ηρχουμεθα τοις αναιχμοις παρ τον βιον, οδεν
 αν βω γυιας δανεισων, ως παρ οδεν κεν τωμωων βσιν, οδεν γερ-
 ρωνων δλλ η βυφη δανεισας εποιησεν, ουχ ηπτον η χρυσοχοις
 και δεγυροχοις και μυρμηκοις και ανθοβαφοις. ου γδ ερ-
 των οδεν εινου λιμω. οφειλομεν, δλλα χρωιων και ανδρα-
 ποδων και ημιονων και τεικλιων και τεαπεζων, και χορηγωτες
 εκλελυμενωσ πολεσι, φιλομουμωμοι φιλοπριας ακα-
 ποισ και αχαραιοισ. ο ε απαξ ενληθεις, μωσ χρωεσθης Διφρα-
 πορωσ, αμων ε ελλου μετ ελαμωων ανωβωτιω, ως παρ
 ιππος εγαλιωθεις. σποφυγη ε οδεν εστιν επι τω νομας εκει-
 νας και τοις λεμωνας, δλλα πλαζονται, και παρ οι θεηλατοι
 και ου ενοπετεις εκεινοι τω Εμπεδοκλεοισ δαίμονες

Αιθεριον μω γαρ σφερμωσ ποντοδε διωκθ.
 Ποντος ε φρονις ουδασ ανεπλουσ γαια δ εσ αυγας
 Ηελις ακεμανωσ, οδεν αιθερσ εμβαλε δινωσ.

affectando prodegitus. Iam qui semel inuolutus est debitis, is semper manet obæratuſ, alium ex alio seſſorem
 frænati in modum equi suscipiens. Neque datur effugere in pascua illa & prata: sed vagantur sicut illi Empe-
 clei dximones siue genii, deorum ira impulsii ac cælo deturbati.

onultæ incómodis, difficultates mutuū petendi &
 ære alieno te obligandi accumulare: neq; id, quo
 vno diuitiis præstat paupertas, ei aufer. vacuitatem
 inquam solitudinū. Nam illud quidem ridiculū
 est, quod prouerbio iactatur: Capram non possum
 portare, imponitis mihi bouē: paupertatem suffer-
 re nō potes, & feneratorem in ceruices tuas impo-
 nis, onus cui ferendo difficulter etiam diues suffi-
 ciat. Dices, At quomodo alar? Hoccine, inquam,
 te rogare æquum est, qui habeas manus, pedes, vo-
 cem? qui homo sis, qui & amare possis & amari, be-
 neficiū accipere, & agere gratias? ale te litteris do-
 cendis, pueros liberaliter formando, ianitoris mu-
 nus obeundo, nauigādo, propter nauim in lembo
 nauigando. nihil horū turpius est, nihil molestius,
 q̄ audire hanc vocem, Perſolue quod debes. Ruti-
 lius ille Romæ cū accessisset ad Mufonium: Mu-
 foni, inquit: Iupiter Seruator quem tu imitare atq;
 æmulatis, nō sumit pecuniam mutuam. respondit
 Mufonius subridens, Idem neq; mutuū dat. Nam
 Rutilius fenus mutua danda pecunia quærens, ei
 exprobrabat q; mutuam acciperet pecuniam. In-
 sana mehercle fuit hæc Stoici fastus affectatio.
 Quid n. attinebat Iouem Seruatorem huc adduci,
 cū ex iis quæ semper ante oculos sunt, licuerit ita
 monere, Hirundines formicæq; nō mutuantur,
 quibus neq; rationē, neq; manus, neq; artem na-
 tura dedit. Atqui homines abundantia quadā cal-
 liditatis, iuxta se alunt equos, canes, perdices, cer-
 uos, graculos. Cur itaq; animum ita despondisti?
 dicerem. an minus ad persuadendū habes graculo
 virium? an mutior es perdice? an cane minus ge-
 nerofus? ita vt à nullo homine speres posse te iuua-
 ri, si famuli, prædagogi, oblectatoris, custodis, pro-
 pugnatoris munus obeas? Non vides quā mul-
 tas terra, multas mare occasiones & materias tibi
 tui alendi suggerat? Audi Cratetem:

*Micylon hic etiam vidi mala magna ferentem,
 Vellera carpentem vxore adiutante misella,
 Euitare famem vt possent ita tempore duro.*

Cleanthem Antigonus rex cū lōgo interposito
 tēpore vidisset Athenis, interrogauit: Etiam num-
 ne molis Cleanthe? Ego verò (respondit ille) o rex,
 idq; vitæ tolerandæ gratia facio, facturus quidvis
 aliud, dum ne auellar à philosophia. En tibi ingen-
 tem viri animū, qui à pistirino & alueo pistorio di-
 gressus, ea ipsa manu, qua molam verfauerat, aut fa-
 rinam coquēdo pani subegerat, de diis, Luna, So-
 le, sideribus scriberet? Atqui ista nobis videtur ser-
 uilia opera. Itaq; ergo libertatis retinēdæ causa æs
 alienū contrahentes, adulamur vernas, stipamus,
 cœnas præbemus, dona pensionesq; damus: non
 hoc paupertate cogente (nemo n. pauperi pecuniā
 credit) sed prodigalitate impellente. Nam si con-
 tenti voluissēmus esse rebus ad vitam necessariis,
 tam nō esset feneratorū genus, quā non est Cen-
 taurorum aut Gorgonum. Ceterū luxus vt auri-
 rios argentariosq; fabros, & vnguentarios ac pre-
 tiosorū colorum tinctoros, ita feneratores etiā pro-
 duxit. Non n. panis aut vini præcium debemus: sed
 prædiorū, mancipiorum, mulorum, tricliniorum,
 menſarum, & ea quæ effusè in publicum faciendū
 sumtu, aut ambitiosè inutiliterq; magnificentiam

F
 Aetheris hos almi vis in maris abiicit undas:
 In terram eructat pontus: Titanis ad orbem
 Subuectat tellus: in vasta volumina magni
 Aetheris impellit Titan.

ita
 ia
 si
 do
 Si
 bo
 de
 re
 pe
 tu
 mo
 pli
 do
 li
 fen
 riu
 vex
 si
 re
 res
 care
 si in
 cer
 der
 res
 poss
 fabu
 cere
 quit
 dau
 ben
 don
 mi
 Ag
 iam
 rum
 & m
 feat
 Caly
 odor
 rate
 item
 cit, n
 in
 neq;
 bito
 poris
 V
 feno
 obru
 cum
 atq; v
 fiden
 cum
 debe
 rasqu
 tum d
 sophi
 agrun
 cesse
 loxen
 hzrec
 ret lux
 Mehe
 ego i

ita alius ex alio excipit fenerator aut negociator: A
iam Corinthius, modò Patrensis, mox Athenien-
sis: donec ab omnibus oppressus vi fenorum, tan-
dem dissipetur, ac in minutias quasi discerpatur:
Sicut enim qui in cœnū lapsus est, aut surgere de-
bet, aut manere: versans autem ac volutans se ma-
defacto corpore maiorem in se contaminationem
recipit. sic in versuris soluendis debitores alia su-
per alia cōtrahentes debita, magis magisque sensim
grauantur, ac perfimiles fiunt bile flaua laboran-
tium: qui curationē nullam admittentes, tantum-
modo id quod erant iussi egerentes: deinceps am-
plius cholera colligere pergunt. nam eodem mo-
do hi quoque expurgare malum nolūt, sed singu-
lis anni portionibus cum dolore & afflictatione B
fenus pendentes statim imminente soluendi alte-
rius tempore, rursum nausea & capitis grauedine
vexantur. cū debuerint semel omnibus excuf-
fis id genus oneribus integros se ac liberos præsta-
re. Iam enim ad locupletiores istos mea, & mollio-
res se conuertit oratio, qui dicerēt: Ergone seruis
carebo, & ædibus domoq;? quod perinde est, ac
si infirmus & intercute aqua tumens medico di-
ceret, Ergo gracilē me vis inanemq; fieri? respon-
derit sanē medicus, Quidni, vt sanitatem recupe-
res? Tu quoque, inquam, seruis care, ne seruias: &
possessionibus ne ab alio possideas. Atque adeo
fabulam de vulturibus audi. Vomente vno, & ei-
cere se intestina dicente, alter adstans, Quid, in-
quit, mali est? non enim tua egeris viscera, sed ca-
daueris quod recens laniamimus. Ita etiam æs ha-
bentium alienum quilibet non suam villam, non
domū vendit suam? sed creditoris, quem sibi do-
minum iuxta leges ipse fecit. At dices me hercle,
Agrum hunc mihi pater hæreditariò reliquit. Et-
iam libertatem is tibi & dignationē tradidit, qua-
rum rerum maior est ducenda ratio. Idem pedem
& manum tibi fecit: sed si quid horum computre-
scat, mercede conducit qui abscindat. Vlyssi verò
Calypso circumdederat vestes fragrantēs diuinū
odorem, sui amoris monumentum. Verūm vbi de-
rate in profundum præcipitatus ægrè emerfit ve-
ste madente ac graui facta: exiit eam atque abie-
cit, nudumq; pectus vittæ cuidam insternens.

*In terram enauit. - feruatusq; è mari, neq; veste,
neq; cibo deinde caruit. Quid? an non etiam de-
bitoribus tempestas oboritur, cū interiecto tem-
poris spacio fenerator inuadens, Perfolue, inquit?
Sic fatus, nimbos conduxit cærule turbans.*

Vnà Eurysq; Notusq; ruunt, Zephyriq; tumultus:
fenora super fenora illuue obruentibus. & qui sic
obruitur, is reluctatur quidem aggrauantibus: sed
cum non possit enatare, in fundum deprimitur,
atq; vnà cum amicis qui suam pro eo obligauerūt
fidem pessundatur. Contra Thebanus Crates,
cum nemo ab ipso exigeret, cum nemini quicquā
deberet, ipsam rei familiaris dispensationem, cura-
tasque & occupationes auersatus, rem tix. talen-
tum deseruit, sumptisq; palliolo & pera ad philo-
sophiam, & paupertatem confugit. Anaxagoras
agrum ouibus pascendum reliquit. Sed quid ne-
cessesse est hos commemorare? quando etiam Phi-
loxenus odarum conditor in colonia Siciliensi F
hæreditatem, rem, domumq; adeptus, cum videret
luxuriam, luxum, & inscitiam vulgo obtinere.
Mehercle, inquiens, bona hæc me nō perdent: sed
ego ista: relicta aliis hæreditate ex insula soluit.

ἄλλον δὲ ἄλλου δέχεται τοκίης ἢ παραματῶν Κο-
ρίνθιος, εἴτα Πατρῆς, εἴτα Ἀθηναῖος, ἀγρῆς αὐτῶν
πύτων περικρούμενος εἰς τόκους ἀφελυθὴ καὶ κατὰ κε-
ραμαθῆ. κατὰ τὸ γὰρ δύστυχον δὲ τὸν πεπηλωμένον ἢ
μυθεῖν, ὁ δὲ σφοδρῶς καὶ κυλινδούμενος ὑγρῶ τὰ σώματα
καὶ ἀφελύχῳ πρὸς ἀεὶ ἀλλεταί πλείονα μολυσμὸν
οὕτως ἐν ταῖς μεταγραφαῖς καὶ μεταπτώσει τῶν δαμείων
τοῖς τόκοις πρὸς αἰαλαμβάνοντες αὐτοῖς καὶ πρὸς πλάτ-
τοντες, αἰεὶ βαρύτεροι γίνονται καὶ τῶν χολεεικῶν σφοδρῶς
φύονται, οἱ θεραπείαν μὴ οὐ πρὸς δέχονται, ὁ δὲ πρὸς π-
ραγμένον δὲ ἀμείνοντες, εἴτα πλέον αὐτῆς συλλέγοντες αἰεὶ
ἀφελύχουσι. καὶ γὰρ οὗτοι κατὰ τὸν αὐτὸν μὴ οὐ φέρονται, αἰεὶ
δὲ ὅσα τῶν ἑτοίμων ὦρα, μετ' ὀδυμῆς καὶ σπασμῶν τὸν τόκον
αἰαφύονται, ἐπιρρέοντος δὲ τῆς ἐτέρου καὶ πρὸς αἰαμῶν,
πάλιν ναυιάσι καὶ κερμαθῶσι· δέον ἀπαλλαγῆσαι, εἰλι-
κενέει καὶ ἐλδοθεῖς γίνεσθαι. ἡδὴ γὰρ μοι πρὸς τοῖς δι-
πορωτέροις καὶ μαλακωτέροις ὁ λόγος ἐστὶ, τοῖς λέγειν
Ἀδουλος οὖν ἤρωμαι καὶ ἀνέστως καὶ ἀοικος; ὡς φερεῖ λέγει
πρὸς ἰατρῶν ἀρρώστους ὑδρωπιῶν καὶ ὠδηκῶν, Ἰχθὺς οὖν γέ-
νωμαι καὶ κενός; τί οὐ μέλλεις, ἵνα ὑγιάνης; καὶ σὺ γυροῦ ἀ-
δουλος, ἵνα μὴ δουλος ᾖς καὶ ἀκτῆμα, ἵνα μὴ κτῆμα ᾖς ἄλ-
λου. καὶ τὸν τῶν γυροῦ λόγον ἀκούων. ἐμοῦτος τῶν ἐτέρου, καὶ
λέγοντες τὰ ἀπὸ ἀλλήλων ἐκβάλλειν, ἔπειρος παρῶν, Καὶ τί δε-
χόμενος, εἴπεν· οὐ γὰρ τὰ σεαυτῶν ἀπὸ ἀλλήλων ἐκβάλλεις, ἀλλὰ πῶς
νεκροῦ ὄν ἄρπια σπασμῶν. καὶ τῶν χρεώσων οὐ πωλῆς ἔ-
καστος δὲ αὐτοῦ χρεῖον, σφοδρῶς τῶν ἰδίων οἰκίαν, ἀλλὰ τῶν τῶν
δανείσασθαι, ὅτι τῶν νόμων κύριον αὐτῶν πεποίηκεν. Ἡ Δία
(Φοσίν) ἀλλ' ὁ πατήρ μου τὸν ἀγρὸν τῶν κατέλιπε. καὶ γὰρ
καὶ τῶν ἐλδοθεῖαν καὶ τῶν ἐπιτημίαν ὁ πατήρ ἔδωκεν, ὧν
σε δεῖ λόγον εἶναι πλείονα. καὶ τὸν πόδα καὶ τῶν χεῖρα ὁ γυ-
νήσας ἐποίησεν· ἀλλ' ὅταν σαπῆ, μισθὸν δίδωσι τὰ ἀποχέ-
ρωσι. τῶν ὅδ' ὀδυσεῖ τῶν ἐσθῆτα ἢ Καλυψῶ πρὸς ἑσθῆ-
κεν, εἴματ' ἀμφιέσασα δῶδεα χρωτὸς ἀθανάτου πνεῶνα,
δῶρα καὶ μνημόσυνα τῆς Φιλίας ὄντα τῆς ἐκείνης· ἀλλ'
ἐπεὶ πρὸς τῶν καὶ βυθιαῖς μόλις ἀέεχε, τῆς ἐσθῆτος
γυρομένης ἀφελύχου καὶ βαρείας, ἐκείνῳ μὴ ἔρριψεν ἀ-
ποδυσάμενος, κρηδέμενα δὲ πῆνι γυμνὸν ὑποζώσας ὁ σέρονον,
ἦχε παρῆς ἐς γαῖαν. ὀρώμενος ὅ καὶ ἀφασθεῖς, οὔτε ἐσθῆ-
τος οὔτε ἔσθης ἠπόρησε· τί οὖν; οὐ γίνεται χεῖρον πρὸς τοῖς
χρεώσας, ὅταν ὅτις ἢ ἀφελύχου δανείσης λέγων, ἀπόδος;
Ὡς εἰπὼν, σὺ μάτηρ νεφέλας, ἐπ' ἔραξε ὅ πόντον. Σὺ δὲ δῶ-
ρος τε νότος τ' ἔπεσε ζέφυρος τε δυσάντος τόκων τόκοις ἐπικυ-
λιασθέντων. ὁ ὅσ' συγκλυζόμενος αἰτέχεται τῶν βαρυνόν-
των, ἀπονήξασθαι καὶ φυγεῖν μὴ δυνατός· ἀλλ' ὡτε-
ται κατὰ βυθίου, μὲν τῶν ἐχρησασμένων φίλων ἀφανίζόμε-
νος. Κρατῆς ὁ Θεβαῖος ὑπὸ σφοδρῶς ἀπαιτούμενος σφοδρῶς
ὀφείλων, αὐτῶν ὅσ' οἰκονομίας καὶ φρονήδας καὶ πρῶτα
σμοῖς δις χερσίων, ἀφῆκεν οὐσίαν ὀκτώ τετρακόντων· καὶ τὸ βω-
να καὶ πῆρεν ἀναλαβὼν, εἰς φιλοσοφίαν καὶ πενίαν κατέφυγε.
Ἀναξάγορας ὁ τῶν χῶρον κατέλιπε μηλόβολον. καὶ τί δεῖ τῶν
τοῖς λέγειν; ὅπου Φιλόξενος ὁ μελοποιὸς ἐν ἀποικίᾳ Σικε-
λικῇ, κλήρε μεταχῶν καὶ βίου καὶ οἴκου πολλῶν ἀπορείαν ἐ-
χούσας, ὁρῶν ὅ τρυφὴν καὶ ἠδὴ πᾶσαν καὶ ἀμοισίαν ἐπιχρῶσα-
ζῆσαν, Μὰ τὸς θεοῖς (εἴπεν) ἐμὲ ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἐκ ἀπολεί,
ἀλλ' ἐγὼ γὰρ εὐδα. καὶ κατὰ λιπῶν ἐτέροις τ' κλήρον, εἰς ἐπλευσεν.

οι δε οφειλοντες απαυδουμνοι, δασμολογημνοι, δουλο-
 τες, & αργυροδοντες, ανεχονται, καρτεροδον· ως ο Φινδας
 & ρηπυας πινας υποπερρες βοσκοντες. οι δ' αναφραει φερευ-
 σι τιω & φιλω και διαρπαζουσι, & καθ' ωραν δλλα ωριν θε-
 ειαδωαι τον σιτον ωνουμνοι, και ωριν η πεσειν τιω ελαιαν,
 ανερεζοντες βουλαγον, και τον οϊνον. εχω (φησι) βουτου, και
 παρθερα φον εδωκε της πηης· ο δε βοβρε κρεματα, η παρος-
 πεφυκεν επι τον & εκτιρον εκδεχομνος.

A At qui debent, dum exiguntur, tributum postu-
 lant, seruiunt, adulterina monera circumueniun-
 tur, omnia ista perferunt atq; tolerant: instar Phi-
 nei harpyas quasdam alatas nutrientes, diripien-
 tes suum victum alieno tempore, & frumentum
 ante messem vendentes, oleum antè quàm oliuæ
 decutiantur, vinum ante vindemiam. Emptor ait
 tanti se habere, & notari precium iubet, interim
 adhuc pendente vua, & viti adhærente, atque Ar-
 cturum exspectante.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

PLVTARCHI

Βίοι τῶν δέκα ῥητόρων.

De vita decem Rhetorum.

ΑΝΤΙΦΩΝ Α.

ANTIPHON I.

ΑΝΤΙΦΩΝ Σοφίλου μη' υἱὸς πατρὸς,
 τὸν δὴ μὲν Ῥαμνούσιος· μαθητὸς
 ὃ ὦ πατὴρ, (ὡς γὰρ Ἰσοκρίτης, ὃς καὶ Ἀλκι-
 βιάδην φασὶν ἐπὶ πᾶσι δαίτυτα φοιτῆσαι)
 καὶ διδάμιν λόγων κτησάμενος, ὡς πι-
 νες νομίζουσι, ἀπὸ οἰκείας φύσεως, ὥρ-
 μισε μὲν πολιτεύεσθαι· ἀφαιρέσει δὲ σιωπῆσαι, καὶ Σω-
 κράτῃ τῷ φιλοσόφῳ διεφέρετο τὸ ἔσθ' ἢ τῶν λόγων ἀφαρο-
 ρεῖν, οὐ φιλονεικῶς, ἀλλ' ἐλεγκτικῶς, ὡς Ξενοφῶν ἰσόρηκεν ἐν
 τοῖς ἀπομνημονεύμασιν. καὶ πινας λόγους τοῖς δεομνοῖς τῷ πο-
 λιτῶν σιωπῆσαι φησὶν, εἰς τοῖς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀγωνάσας, παρὰ
 τὸν ὅτι τοῦτο βραπείας, ὡς παρ' ἑνὲς φασὶν. τῶν γὰρ παρὰ αὐτῶν
 ἡρομῶν ἐσθ' ἀνεὸς φέρεται δικαστικὸς λόγος, ἀλλ' ἐστὶ τῶν
 κατ' αὐτὸν, ἀφ' ὅ μιν δέπω ἐν ἑστὶ τῶν συγγραφέων εἶναι ὁ Θε-
 μιτοκλέους, οὐκ Ἀεισίδου, οὐ Γερακλέους· καὶ τοὶ πολλοὶ
 ἀφορμαὶ καὶ ἀνάγκαι τῶν ἀρχόντων αὐτοῖς τῶν χαρῶν. καὶ γὰρ
 οὐδὲ ἀδένειαι ἀπελείποντο τῶν συγγραφέων, ὡς δὴ λον ἐκ τῶν
 εἰρημῶν τῶν τοῖς συγγραφεῶσιν ὅτι ἐνὸς ἐκάστου τῶν
 παρ' εἰρημῶν ἀνδρῶν. ὅσοι μὲν τοῖς ἐγγυρῶν ὅτι ὁ παλαί-
 παλον ἀναφέρουσι ἀπομνημονεύσαι τιῶν ἰδέων τῶν λόγων
 ταῦτι μετὰ χειρὸς ἀμύρους, τοῦτους δὲ εἰς τις ἀνὸς ἐπιβελή-
 κῆρας Ἀντιφῶντι παρ' ἐσθ' ἢ δὴ ὄντι, οἷον Ἀλκιβιάδην,
 Κερίαν, Λισίαν, Ἀρχίνου. παρ' ὅτος δὲ καὶ ῥητορικὰς τέ-
 χνας ἐξέμεγε, ἡρομῶν ἀρχίνους. διὸ καὶ Νέστωρ ἐπεκα-
 λείπει. Κακίλιος δὲ ἐν τῷ παρὰ αὐτῶν σιωπῆσαι, Θεουκ-
 λείδου τῶν συγγραφέων μαθητῶν τεκμαίρεται γηρογένειαν, ἐξ
 ὧν ἐπαρνεῖται παρ' αὐτῶν Ἀντιφῶν. ἐστὶ δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀ-
 κειβῆς καὶ πικρὸς, καὶ δεινὸς παρὰ τῶν ἄλλων, καὶ ἐν τοῖς
 ἀπομνημονεύμασι, καὶ ἐπιχρῶν δὲ ἀδ' ἡλου, καὶ ἐπὶ τοῖς νό-
 μοις καὶ τὰ πᾶσι τεύπων τῶν λόγους, τῶν δὲ παρ' ὅτος μά-
 λιστα σφραζόμενος. γήροσε δὲ καὶ τὰ Περσικὰ καὶ Γορ-
 γίαν τὸν σοφιστῶν, ὀλίγω νεώτερος αὐτῶν· καὶ παρ' ὅτος
 ἔλακεν ἕως καὶ ἀλύσεως τῆς δημοκρατίας ἕως τῶν τε
 τερασίων ἡρομῶν, ἡ αὐτὸς δοκεῖ συγγραφεὶς ἀσπιδάσας,
 ὅτι μὲν διὸς τετραρχῶν ναυσίν, ὅτι δὲ στρατηγῶν, καὶ
 πολλὰς μάχαις νικῶν, καὶ συμμαχίας μεγάλας αὐτοῖς παρ' ὅτος
 ἀρχόμενος, καὶ τῶν ἀκμάζοντων ὀπλιζῶν, καὶ τελερῶν πληρῶν
 ἐξήκοντα, καὶ παρ' ὅτος ἑκάστοτε ἕως αὐτῶν εἰς Λακεδαι-
 μονίαν.

ANTIPHON Sophili F. tribu
 Rhamnusiis, patrem audiuit.
 is enim sophista fuit, cuius ope-
 ra etiam Alcibiades adolescens
 vsus in discendo est, vt nonnul-
 li tradunt. Facultatem dicendi
 adeptus (quidam suopte inge-
 nio eam consecutum existimant) animum quide
 ad temp. appulit: tamen prius ad scholam se con-
 uertit, & cum Socrate philosopho de ratione dif-
 ferendi disputauit, nō studio contendendi, sed in-
 dustria redarguendi vsus. ita enim Xenophon in
 libris De dictis & factis Socratis scripsit. Præterea
 ciuibus quibusdam id petētibz orationes scripsit
 quibus causas in iudicio suas tuerentur: idq; pri-
 mus ipse aggressus à nonnullis dicitur. Sanè eorū,
 quos ipse ætate subsecutus est, nullius vlla iuridi-
 cialis exstat oratio: ac ne æqualium quidem eius,
 Themistoclis putā, Aristidis, Periclis: cū quide
 tempora his & occasionum satis offerret, & neces-
 sitatis imponeret. Neque verò hos imbecillitas à
 scribendo detinuit: quod satis docent ea quæ de
 singulis historiarū conditores memoriæ prodide-
 runt. & quos habemus qui id genus orationis tra-
 ctauerint, omniumq; habentur antiquissimi: eos
 inuenies cum Antiphonte iam sene rem habuisse:
 Alcibiadem inquam, Critiam, Lyfiam, Archinoū.
 Primus etiā Oratoriæ artis præcepta edidit. Prom-
 to fuit ingenio, ideoq; Nestor cognominatus. Cæ-
 cilius in commentario quem de eo scripsit, fuisse
 conicit discipulum Thucydidis historici, ex
 iis quæ hic in laudem Antiphontis prodidit. Ac-
 curatissimus est in suis orationibus, probabilis, in
 inueniendo callidus, in perplexis rebus artificio-
 sus, ex improuiso argumenta intentans, sermo-
 nemque ad leges & motus animi conuertens, ma-
 ximè decori studiosus. Vixit tempore Persici bel-
 li, ac Gorgiæ sophistæ, paulum minor natu: pro-
 duxitque vitam vsque ad popularis status in repu-
 blica mutationem à Quadringentis factam. cu-
 ius quidem ipse fuisse autor putatur, interdum
 duabus triremibus præfectus, interdum prætu-
 ram gerens: & qui magnis potitus victoriis mul-
 tos belli socios eis adiunxisset, ætate florentes
 armasset, i. x. triremes impleuisset, identidemq;
 ipsorum nomine, legatus Lacedæmonem iuisset,

μισε μὲν πολιτεύεσθαι· ἀφαιρέσει δὲ σιωπῆσαι, καὶ Σω-
 κράτῃ τῷ φιλοσόφῳ διεφέρετο τὸ ἔσθ' ἢ τῶν λόγων ἀφαρο-
 ρεῖν, οὐ φιλονεικῶς, ἀλλ' ἐλεγκτικῶς, ὡς Ξενοφῶν ἰσόρηκεν ἐν
 τοῖς ἀπομνημονεύμασιν. καὶ πινας λόγους τοῖς δεομνοῖς τῷ πο-
 λιτῶν σιωπῆσαι φησὶν, εἰς τοῖς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀγωνάσας, παρὰ
 τὸν ὅτι τοῦτο βραπείας, ὡς παρ' ἑνὲς φασὶν. τῶν γὰρ παρὰ αὐτῶν
 ἡρομῶν ἐσθ' ἀνεὸς φέρεται δικαστικὸς λόγος, ἀλλ' ἐστὶ τῶν
 κατ' αὐτὸν, ἀφ' ὅ μιν δέπω ἐν ἑστὶ τῶν συγγραφέων εἶναι ὁ Θε-
 μιτοκλέους, οὐκ Ἀεισίδου, οὐ Γερακλέους· καὶ τοὶ πολλοὶ
 ἀφορμαὶ καὶ ἀνάγκαι τῶν ἀρχόντων αὐτοῖς τῶν χαρῶν. καὶ γὰρ
 οὐδὲ ἀδένειαι ἀπελείποντο τῶν συγγραφέων, ὡς δὴ λον ἐκ τῶν
 εἰρημῶν τῶν τοῖς συγγραφεῶσιν ὅτι ἐνὸς ἐκάστου τῶν
 παρ' εἰρημῶν ἀνδρῶν. ὅσοι μὲν τοῖς ἐγγυρῶν ὅτι ὁ παλαί-
 παλον ἀναφέρουσι ἀπομνημονεύσαι τιῶν ἰδέων τῶν λόγων
 ταῦτι μετὰ χειρὸς ἀμύρους, τοῦτους δὲ εἰς τις ἀνὸς ἐπιβελή-
 κῆρας Ἀντιφῶντι παρ' ἐσθ' ἢ δὴ ὄντι, οἷον Ἀλκιβιάδην,
 Κερίαν, Λισίαν, Ἀρχίνου. παρ' ὅτος δὲ καὶ ῥητορικὰς τέ-
 χνας ἐξέμεγε, ἡρομῶν ἀρχίνους. διὸ καὶ Νέστωρ ἐπεκα-
 λείπει. Κακίλιος δὲ ἐν τῷ παρὰ αὐτῶν σιωπῆσαι, Θεουκ-
 λείδου τῶν συγγραφέων μαθητῶν τεκμαίρεται γηρογένειαν, ἐξ
 ὧν ἐπαρνεῖται παρ' αὐτῶν Ἀντιφῶν. ἐστὶ δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀ-
 κειβῆς καὶ πικρὸς, καὶ δεινὸς παρὰ τῶν ἄλλων, καὶ ἐν τοῖς
 ἀπομνημονεύμασι, καὶ ἐπιχρῶν δὲ ἀδ' ἡλου, καὶ ἐπὶ τοῖς νό-
 μοις καὶ τὰ πᾶσι τεύπων τῶν λόγους, τῶν δὲ παρ' ὅτος μά-
 λιστα σφραζόμενος. γήροσε δὲ καὶ τὰ Περσικὰ καὶ Γορ-
 γίαν τὸν σοφιστῶν, ὀλίγω νεώτερος αὐτῶν· καὶ παρ' ὅτος
 ἔλακεν ἕως καὶ ἀλύσεως τῆς δημοκρατίας ἕως τῶν τε
 τερασίων ἡρομῶν, ἡ αὐτὸς δοκεῖ συγγραφεὶς ἀσπιδάσας,
 ὅτι μὲν διὸς τετραρχῶν ναυσίν, ὅτι δὲ στρατηγῶν, καὶ
 πολλὰς μάχαις νικῶν, καὶ συμμαχίας μεγάλας αὐτοῖς παρ' ὅτος
 ἀρχόμενος, καὶ τῶν ἀκμάζοντων ὀπλιζῶν, καὶ τελερῶν πληρῶν
 ἐξήκοντα, καὶ παρ' ὅτος ἑκάστοτε ἕως αὐτῶν εἰς Λακεδαι-
 μονίαν.

D
 E
 F